



**Ajuntament
de Barcelona**

Departament de Transversalitat de Gènere
Gerència Municipal

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

Codi: 20IIG/2019

PROPOSTES DE MODIFICACIÓ DE L'ORDENANÇA DE PRESTACIONS PATRIMONIALS NO TRIBUTÀRIES DE CEMENTIRIS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA PER A L'EXERCICI 2020



Contingut

| | |
|--|----|
| Síntesi: valoració global de l'impacte de gènere | 2 |
| 0. Introducció als informes d'impacte de gènere | 3 |
| 1. Descripció del projecte..... | 4 |
| 2. Vinculació amb objectius programàtics i disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere | 5 |
| 3. Anàlisi d'aspectes formals i metodològics | 5 |
| 4. Anàlisi d'impacte de gènere | 6 |
| 4.1. Diagnòstic sobre l'àmbit d'actuació del projecte | 6 |
| 4.2. Anàlisi de la incorporació de la perspectiva de gènere en el projecte..... | 7 |
| 4.3. Previsió de resultats..... | 9 |
| 5. Valoració a càrrec d'organitzacions feministes i entitats de dones | 12 |
| 6. Valoració global de l'impacte de gènere | 12 |
| 7. Propostes de millora i recomanacions | 13 |



SÍNTESI: VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació de l'impacte de gènere de les *Propostes de modificació de l'ordenança de prestacions patrimonials no tributàries de cementiris de Barcelona per a l'any 2020* determina que tindrà un impacte **transformador de desigualtats de gènere, en grau lleugerament positiu.**



0. INTRODUCCIÓ ALS INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació d'impacte de gènere pretén fer visible que les normes i les polítiques públiques no són neutres al gènere, i que tenen un impacte diferent en dones i homes, tot i que això no estigués previst ni es desitgés. Tractar igual a qui parteix d'una situació de desigualtat equival, a la pràctica, a la reproducció d'aquesta desigualtat. Per això, les polítiques pensades per a la població en general no solen ser neutres, sinó cegues pel que fa al gènere.

Així, l'avaluació d'impacte de gènere pretén "estimar els diferents efectes (...) de qualsevol política o activitat sobre temes específics en termes d'igualtat de gènere" (Comissió Europea, 2009).

En aquest context d'avaluació, un **informe d'impacte de gènere** és un document que acompanya els projectes normatius i de polítiques públiques, i en el qual es fa una avaluació *prospectiva* (és a dir, prèvia i estimada) del seu impacte en funció del gènere, amb l'objectiu d'identificar i prevenir el manteniment o increment de les desigualtats de gènere, tot realitzant propostes de modificació del projecte.

En l'àmbit català, la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que la transversalitat de la perspectiva de gènere ha de ser un dels principis de funcionament dels poders públics: "els poders públics han d'aplicar la perspectiva de gènere i la perspectiva de les dones en les actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes" (article 3).

El seguiment d'aquest mandat queda recollit en l'àmbit local per mitjà de les **Directrius per a l'elaboració de les normes municipals** adoptades per acord de Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona del 15 d'abril de 2014. En concret l'article 140 estableix que tot projecte normatiu s'ha d'acompanyar amb una memòria d'avaluació de l'impacte normatiu, o d'antecedents. Aquesta avaluació ha d'integrar una anàlisi d'impacte de gènere, en la qual s'avaluen *els resultats que es puguin derivar de l'aprovació del projecte des de la perspectiva de l'eliminació de desigualtats i de la seva contribució a la consecució dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes*.

Més específicament, el **Reglament per a l'Equitat de Gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019)** estableix el caràcter obligatori dels **Informes d'Impacte de Gènere de les propostes normatives** (article 9):

"Les propostes normatives, de pressupostos municipals, d'instruments de política fiscal municipal (ordenances fiscals, taxes i preus públics) i de planejament urbanístic s'acompanyaran d'informes d'impacte de gènere, elaborats amb metodologia d'anàlisi que permeti conèixer i fer una avaluació prospectiva de les repercussions en la igualtat o desigualtat entre dones i homes que es poden derivar de la seva aprovació, amb objecte d'identificar i prevenir la producció, el manteniment o l'increment d'aquestes desigualtats de gènere, i fer propostes de modificació del projecte, si escau".

Aquesta obligatorietat inclou les ordenances, els reglaments i els decrets (en tant que normativa) i en conseqüència la present proposta de modificació de l'Ordenança de prestacions patrimonials no tributàries de cementiris de Barcelona per a l'any 2020.

El departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona ha elaborat una metodologia pròpia que permet realitzar una anàlisi sistemàtica de la normativa municipal des del punt de vista de l'impacte de gènere. Aquesta metodologia segueix les directrius d'organismes internacionals

(Comissió Europea) i es basa en l'anàlisi del resultat o efecte que té la normativa sobre dones i homes, i les possibilitats que la normativa ofereix com a eina per a acabar amb les desigualtats de gènere, o bé el risc que contribueixi a perpetuar-les i/o a aprofundir-les.

Quant a la valoració global de l'impacte de gènere, es fa de manera graduada:

- si s'estima que és un projecte **reproductor de desigualtats**, s'especifica si tindrà un impacte **lleugerament negatiu o molt negatiu**.
- si es considera que és un projecte **transformador de desigualtats**, s'especifica si tindrà un impacte **lleugerament positiu o molt positiu**.

1. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

Tal com s'exposa al preàmbul del text regulador de l'Ordenança, aquesta té per objecte adaptar la regulació de la contraprestació per la prestació dels serveis vinculats a la gestió dels cementiris municipals a les disposicions sobre la matèria dictades a través de la Llei 9/2017, de Contractes del Sector Públic.

L'Ordenança va ser aprovada pel Consell Municipal el 12 d'abril de 2019 i **el que en aquest informe s'avaluen són les modificacions d'aquesta Ordenança que es proposen per a l'exercici 2020**. En particular:

- Proposta 1. Augment de la tarifa del dret de conservació per equiparar-la al cost real del manteniment dels cementiris.
- Proposta 2. Incentiu a les renovacions primerenques de les concessions properes a la fi del termini al cementiri de Collserola.
- Proposta 2 bis. Subrogació de nou titular parent per causa de renovació de concessió.
- Proposta 2 ter. Tarifes de concessió de dret funerari sobre sepultures del Grup I diferenciades pel cementiri de Collserola.
- Proposta 3. Millora en el redactat i potenciació de l'exempció del pagament del dret de conservació per manca de recursos.
- Proposta 4. Regulació de l'exempció de la tarifa per a rotatges i fotografies en determinats supòsits.
- Proposta 5. Regulació específica del percentatge i topall màxim del preu de retrocessió per a sepultures dels Grups III, IV i V.
- Proposta 6. Establiment del tipus de gravamen sobre la transmissió entre vius no parents de sepultures del grup IV i següents previst a l'Ordenança de Cementiris.
- Proposta 7. Creació de nou tipus de concessió breu: concessió breu sobre columbaris cineraris.
- Proposta 7 bis. Simplificació i millora de la regulació de la tarifa de concessió de columbaris cineraris.
- Proposta 8. Millora del redactat per a la determinació del preu de les concessions breus de sepultures dels Grup II.b) i següents.

2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

Una vegada realitzada la caracterització del projecte d'Ordenança objecte de l'anàlisi, en aquesta secció s'estableix la seva possible vinculació amb objectius programàtics i disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere. En particular, s'observa la relació amb els àmbits i objectius del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020, i les implicacions derivades del context normatiu i programàtic vigent:

| Ordenança | Eix i Àmbit del Pla per la Justícia de Gènere | Objectiu del Pla per la Justícia de Gènere | Altres instruments normatius i programàtics |
|---|---|--|---|
| Ordenança per prestacions patrimonials no tributàries de cementiris | B. Economia per a la vida i organització del temps – B.3. Lluita contra la feminització de la pobresa i de la precarietat. | Reduir la feminització de la pobresa i la precarietat a mitjà i llarg termini. | Estratègia contra la Feminització de la Pobresa i la Precarietat 2016-2024. |

3. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS

La present secció es centra en l'anàlisi de: 1) el llenguatge usat en el text del projecte de modificació de l'Ordenança, i 2) l'existència d'espais de participació ciutadana que incorporin la veu de les dones en el disseny del projecte.

Pel que fa a l'**ús no sexista del llenguatge**, a les *Directrius per a l'elaboració de normes municipals (2015)* s'indica que cal eliminar qualsevol discriminació per raó de sexe, i que és un principi d'actuació dels poders públics la implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques. A més, indica criteris específics per a utilitzar un llenguatge no sexista, entre ells l'ús de denominacions dobles i de termes genèrics, evitant la inserció d'una disposició que expressi que l'ús del masculí és genèric i que inclou tant els homes com les dones, o bé que es fa per no allargar el text. Per la seva part, el *Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019)* també estableix que l'ús inclusiu i no sexista del llenguatge és preceptiu en la documentació municipal (article 15).

Per analitzar si a l'articulat de les modificacions de l'Ordenança es fa un adequat ús del llenguatge, la pregunta general orientadora és "Es fa un ús inclusiu i no sexista del llenguatge?". La valoració i la proposta de modificació són les següents:



| | El text del projecte fa un ús inclusiu i no sexista del llenguatge? | | |
|---|---|----|---|
| | Sí | No | Comentaris i propostes de modificació |
| Ordenança per prestacions patrimonials de caràcter públic no tributari dels serveis de cementiris | X | | <p>Es fa una valoració positiva pel que fa a l'ús inclusiu i no sexista del llenguatge. En particular, perquè en comptes de l'ús del masculí genèric, s'opta per formes desdoblades o neutres, com ara "les persones titulars", "els i les estudiants, etc.</p> <p>Aquesta opció està alineada amb l'adoptada en el text original de l'ordenança, que també està redactada fent un ús inclusiu i no sexista del llenguatge.</p> |

Per la seva banda, a efectes d'analitzar si incorpora la **participació de grups de dones o feministes** es realitza la següent pregunta: "En el procés de disseny de l'Ordenança, hi ha espais de participació ciutadana que incorporin la veu de les dones o d'entitats feministes?". Aquest requisit podria quedar satisfet amb la participació d'espais de dones o feministes, com ara els Consells de Dones, o de Feminismes i LGBTI; o bé que en espais genèrics com les consultes online o el Consell de Ciutat s'incorpori l'enfocament de gènere i les necessitats de les dones.

En l'elaboració de les modificacions de l'Ordenança no ha existit un espai de participació ciutadana on s'incorpori explícitament la veu de les dones o d'entitats feministes. Amb tot, cal tenir present que segons el Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona (2017), el desenvolupament de processos participatius és preceptiu amb ocasió de l'aprovació d'ordenances i reglaments municipals "de rellevància ciutadana especial".¹ D'altra banda, no cal perdre de vista que en no ens trobem davant una nova regulació, sinó de modificacions de l'Ordenança ja existent.

4. ANÀLISI D'IMPACTE DE GÈNERE

4.1. DIAGNÒSTIC SOBRE L'ÀMBIT D'ACTUACIÓ DEL PROJECTE

A continuació s'exposen dades il·lustradores de les diferències i desigualtats entre dones i homes a la ciutat de Barcelona.^{2,3} Es fa èmfasi en les desigualtats econòmiques, la pobresa i la precarietat, atès que és l'àmbit més vinculat amb la capacitat de pagament de les contraprestacions econòmiques dels serveis de cementiris.

¹ "S'han d'impulsar de manera preceptiva processos participatius desenvolupats amb ocasió de l'aprovació de: (...) d) Ordenances i reglaments municipals de rellevància ciutadana especial. Quan es tracti d'una modificació puntual d'abast limitat d'ordenances i reglaments no serà preceptiu impulsar el procés participatiu". Article 37 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona, 2017.

² Idescat i IERMB, *Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya*, 2011.

³ Idescat. *Pensió contributiva mitjana de Seguretat Social per tipus i sexe. Mes de desembre. Pensió de jubilació Catalunya*. 2018



| | |
|---------------------|---|
| Viudetat | Un 14,1% de dones són vídues, davant l'1,8% dels homes. |
| Monoparentalitat | Els homes representen el 18% de les persones adultes que viuen soles amb menors a càrrec; les dones representen el 82% d'aquests casos. |
| Salariis | La mitjana salarial és de 1.656€ mensuals per als homes i 1.372€ per a les dones. Així, de mitjana, els homes cobren 284€ mensuals més, que al llarg de l'any suposen 3.404€ |
| Pensió de jubilació | Els homes tenen una pensió mitjana de jubilació de 1.387€ i les dones de 829€, el que representa un 40% menys que els homes. |
| Pobresa | El percentatge de dones que no rep cap ingrés és del 21%, xifra superior a la dels homes, que és del 16%. |
| Desocupació | Les dones tenen una taxa d'atur superior a la dels homes (13,5% i 11,7% respectivament). La desocupació per baixa voluntària (sovint vinculada a la criança d'infants) en el cas de les dones és d'un 16,9% i en el cas dels homes és tan baixa que no és representativa en termes estadístics. |
| Temps de cures | El 63,1% de les dones dedica 20 o més hores setmanals a les tasques de la llar, mentre que en els homes el percentatge és del 37,1%. |

El conjunt de dades exposades mostren com, de mitjana, les dones de la ciutat tenen menor accés a recursos econòmics que els homes, i es troben més exposades a situacions de privació material i precarietat. Això, al seu torn, condiona la seva capacitat d'accés a serveis vinculats a contraprestacions econòmiques, com ara els serveis de cementiris.

4.2. ANÀLISI DE LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL PROJECTE

Per al present projecte de modificació d'Ordenança, a continuació es recullen els continguts que resulten més pertinents des de la perspectiva de gènere i que posteriorment seran analitzats.

Preàmbul

(...)

L'articulat de l'ordenança recull el règim jurídic de les esmentades prestacions, establint les actuacions que es troben subjectes a tarifació, les persones que es troben obligades al seu pagament, els supòsits d'exempció i bonificació –respecte de les quals es prenen en consideració els objectius del Pla municipal per la Justícia de Gènere 2016-2020 (...)

Proposta 3: Millora en el redactat i potenciació de l'exempció del pagament del dret de conservació per manca de recursos.

(...)



Antecedent: Els pensionistes amb pensió mínima i sense altres béns econòmics estan exempts únicament de les taxes de l'epígraf V de les tarifes.

Nou redactat: Estan exempts del pagament del dret de conservació previst a l'Epígraf V els titulars de sepultures de construcció municipal de Grup I que acreditin uns ingressos inferiors al 0,66% Índex de Renda Social de Catalunya (IRSC)⁴ mitjançant el corresponent document de Serveis Socials municipals de l'Ajuntament de Barcelona.

Proposta 5. Regulació específica del percentatge i topall màxim del preu de retrocessió per a sepultures dels Grups III, IV i V.

Antecedents: (...) La retrocessió de les sepultures del Grup IV (panteons ja construïts i antics) ha servit des de fa un temps perquè titulars d'alguns d'aquests grans panteons (alguns titulars ho són de diversos panteons) no en facin ús, els retinguin, i esperin la seva conveniència per sol·licitar la seva retrocessió demanant grans sumes com a valor de retrocessió. Aquestes grans sumes es veuen ara mínimament esmorteïdes pels actuals percentatges de valoració, però són insuficients per evitar l'ús especulatiu d'aquestes sepultures.

Proposta:

(...)

-Rebaixar un 10% el percentatge pel càlcul de la retrocessió de sepultures dels Grups IV i V.

-Fixar una quantitat de retrocessió màxima per a les sepultures dels Grups IV i V (construcció particular).

A continuació es plantegen diversos aspectes generals a considerar a partir de les seccions identificades com a més rellevants des de la perspectiva de gènere:

- El projecte inclou en el seu preàmbul una referència a **objectius vinculats amb la igualtat de dones i homes**, en particular als objectius del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020.
- **Cap de les modificacions de l'Ordenança s'adreça explícitament a contribuir a la igualtat de dones i homes.**
- No obstant, algunes de les propostes **poden tenir un efecte positiu en la redistribució de recursos** entre homes i dones, com es veurà a la secció "Previsió de Resultats". Aquest contingut pertinent des de la perspectiva de gènere es concentra en la Proposta 3 (relativa a l'exempció del pagament del dret de conservació per manca de recursos econòmics) i la Proposta 5 (relativa a preus de retrocessió).

En base als aspectes exposats, finalment es presenta una síntesi de la valoració de l'impacte de gènere, centrada en les preguntes:

⁴ L'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya (IRSC) serveix per valorar la situació de necessitat d'una persona per a poder tenir dret o accés a prestacions públiques. S'entén per situació de necessitat qualsevol contingència que té lloc o apareix en el decurs de la vida d'una persona i que li impedeix de fer front a les despeses essencials per al manteniment propi o per al manteniment de les persones que integren la unitat familiar o de convivència.



- Visibilitza diferències? És a dir, el text de les modificacions posa de relleu, de forma explícita o implícita, que s'han tingut en consideració les diferències que es donen en la realitat d'homes i dones?
- Visibilitza desigualtats? És a dir, parteix de la base que les diferències visibilitzades suposen desigualtats en la presència de dones i homes, l'accés a recursos, la capacitat de decisió, la reproducció d'estereotips socials de gènere, etc.?
- Conté elements per revertir desigualtats?

L'anàlisi posa l'accent en aquells aspectes de l'Ordenança més pertinents des de la perspectiva de gènere: les exempcions i bonificacions al pagament de les contraprestacions econòmiques.

| Visibilitza diferències? (explícitament o implícitament) | Visibilitza desigualtats? (explícitament o implícitament) | Conté elements per revertir desigualtats? | Actuació/mesura que contribueix a revertir desigualtats |
|---|--|---|--|
| Sí | Sí | Sí | Proposta 3. Exempció al pagament del dret de conservació a persones titulars de sepultures de construcció municipal de Grup I que acreditin ingressos inferiors al 0'66 Índex de Renda Social de Catalunya (IRSC). Proposta 5. Regulació específica del percentatge i topall màxim del preu de retrocessió per a sepultures dels Grups III, IV i V. |

A aquest efecte, cal tenir en consideració que la proposta de modificació no identifica *explícitament* l'existència de diferències i desigualtats en clau de gènere. Amb tot, alguna de les modificacions proposades (en concret, la Proposta 3 i la Proposta 5) contribueix a revertir desigualtats de gènere, i en aquest cas s'ha valorat que *implícitament* contribueix a visibilitzar diferències i desigualtats.

4.3. PREVISIÓ DE RESULTATS

Sovint es considera que les normes són neutres respecte al gènere perquè s'han dissenyat pensant en el benefici de la població en el seu conjunt i, per tant, de forma igual per a totes les persones, sense fer distincions entre dones i homes. No obstant, tractar igual a qui parteix d'una situació de desigualtat equival, a la pràctica, a la perpetuació de tal desigualtat, que és el que ocorre si no es tenen en compte les desigualtats de gènere existents en la posició econòmica, política i social de dones i homes. Per això, precisament, les polítiques pensades cap a la població en general no solen ser neutres, sinó cegues pel que fa al gènere (Emakunde, 2013).

Sota aquest enfocament, els aspectes que es tenen en compte per a l'estimació dels resultats de l'aplicació de les modificacions de l'Ordenança són els següents:



- Presència de dones i homes en l'àmbit d'actuació.
- Accés a recursos (esfera econòmica o material). Esforç econòmic i divisió sexual del treball.
- Normes socials i valors (esfera ideològica o cultural). Promoció de comportaments, rols i models d'organització social i familiar que són premiats/gravats.
- Contribució a objectius programàtics. En particular, del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020.
- Compliment de disposicions normatives.

El primer dels aspectes a assenyalar és la **manca de disponibilitat de dades desagregades per sexe de les persones pagadores de les contraprestacions econòmiques. Això dificulta la previsió de resultats quantitatius de les propostes, pel que fa a conèixer qui paga i com es redistribueixen els recursos entre homes i dones.** Per a poder realitzar una adequada previsió caldria poder disposar de dades desagregades per sexe relatives a les prestacions patrimonials regulades per l'Ordenança: concessions temporals de sepultures, inhumacions, exhumacions, reducció de restes, etc.

A continuació es detallen les dades necessàries per a poder realitzar una exhaustiva anàlisi:

| Tarifes ordinàries | | | | Exempcions i bonificacions | | | |
|---------------------------|----------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Número d'homes que paguen | Número de dones que paguen | Import mitjà pagat per homes (€) | Import mitjà pagat per dones (€) | Número d'homes que paguen | Número de dones que paguen | Import mitjà pagat per homes (€) | Import mitjà pagat per dones (€) |

Aquestes dades haurien de detallar-se per a cadascun dels principals serveis regulats a l'Ordenança. A saber:

- Concessió de sepultures
- Lloguer anual de sepultures
- Preparacions de la sepultura, inhumacions i exhumacions
- Reducció i preparació de cadàvers o restes
- Trasllats
- Obertures
- Altres serveis

Des de Cementiris de Barcelona, SA s'ha facilitat una explotació anonimitzada de la base de dades d'ingressos. En particular, la distribució de facturació a particulars de preus i prestacions patrimonials no tributàries durant l'any 2018 (que no inclou els serveis pagats per les funeràries o companyies d'assegurances atès que en aquests casos es factura directament a la raó social i no a la persona particular). Els tipus de contracte de què es disposa de dades són: incineracions, inhumacions, trasllats, conservació, concessions breus i transmissions del dret.



Aquestes base de dades anonimitzada inclou el nom de pila de les persones, i amb aquesta informació s'ha començat a treballar per poder fer l'anàlisi de les dades amb perspectiva de gènere.

Mentrestant, es disposa d'informació sobre el volum relatiu que representa cadascun dels serveis de cementiris. Tal com consta a la Memòria 2017 de Cementiris de Barcelona, es van realitzar 3.153 adjudicacions de sepultures, 2.000 de les quals eren de lloguer (el que representa el 63%). A més, es van realitzar 8.022 cremacions, 7.782 inhumacions i 786 trasllats.

En termes d'ingressos, la distribució de l'import net del volum de negoci per categories de serveis és la que segueix, ordenada de major a menor percentatge:

| Categories | Import (milers €) | % |
|---|-------------------|-------|
| Ingressos per venda de complements (sala de vetlla, flors, cotxes d'acompanyament, servei musical, etc.) , urnes i reliquiariis (*) | 4.136 € | 25,1% |
| Ingressos de conservació | 3.892 € | 23,6% |
| Ingressos per resta de taxes | 3.556 € | 21,6% |
| Ingressos per incineracions (*) | 2.687 € | 16,3% |
| Concessions de sepultures | 1.232 € | 7,5% |
| Lloguer de sepultures | 964 € | 5,6% |

Font: Memòria 2017. Cementiris de Barcelona

(*) Ingressos que no són objecte de l'Ordenança però que s'anoten per aportar major informació de context.

Quant a la despesa que suposa a les famílies, s'estima que la despesa mitjana (sense IVA) per un servei funerari a Barcelona és de 3.190€, tot i que varia substancialment segons els districtes, ateses les diferències de renda de les persones que hi viuen. En el 75% dels casos, una part o totalitat dels costos estan coberts per una assegurança de defunció, i en un 4% dels casos els costos són subvencionats per les empreses funeràries.⁵

També es disposa de dades sobre el cost mínim dels enterraments i la capacitat per fer-hi front per part de la ciutadania. Tal com estableix l'Informe Justificatiu de Serveis Socials per a la tramitació del Decret que regula l'accés universal a serveis funeraris, "el cost mínim d'un enterrament a Barcelona es situa entre 612€ (en cas d'inhumació) i 663€ (en cas d'incineració). (...) S'estima que, com a mínim, un 73% de les persones barcelonines amb rendes anuals disponibles de 1 IRSC no podrien fer front al seu enterrament en cas de decés".

Malgrat l'absència de molts dels indicadors desagregats per sexe, la disposició d'algunes dades de context permeten fer inferència de resultats. En particular, a continuació es comenta l'efecte que poden tenir l'exempció per nivell d'ingressos i el topall màxim d'algunes tarifes.

⁵ Amat, Oriol. La despesa funerària a la ciutat de Barcelona. Universitat Pompeu Fabra, 2017.



A Barcelona la mitjana salarial és de 1.656€ mensuals per als homes i 1.372€ per a les dones. Així, de mitjana, els homes cobren 284€ mensuals més. D'altra banda, el 55% de les persones en situació de risc de pobresa són dones.⁶ Per això, **la inclusió d'exempcions i bonificacions de tarifes per motiu del nivell d'ingressos en la Proposta 3 té un potencial efecte positiu en l'accés de les dones als serveis i recursos municipals.** En el cas de la Proposta 5, l'informe jurídic sobre la proposta de modificacions exposa que "l'experiència dels últims anys ens diu que entre un i tres casos a l'any s'han de satisfer grans quantitats de diners per a la retrocessió de panteons que després no es poden tornar a concessionar per falta de demanda. Els diners emprats en retrocedir panteons, si es posa un topall màxim, poden servir per retrocedir molt més nínxols, que solen ser de persones amb menys recursos". Seguint aquesta estimació, **la proposta 5 també té un potencial efecte positiu en l'accés de les dones als serveis i recursos municipals,** atès que, com hem vist, les dones de la ciutat tenen una menor disponibilitat mitjana de recursos econòmics.

Un cop vistos els possibles efectes en relació a l'accés als serveis i recursos, cal fer esment als possibles efectes vinculats a les normes socials i valors. A aquest efecte, **es valora positivament el llenguatge usat en el text de les propostes de modificacions de l'Ordenança, que contribueix a la construcció d'un imaginari inclusiu i no sexista,** i que debilita l'imaginari androcèntric que situa els homes com a referents en l'accés a recursos i serveis. Així, en comptes del masculí genèric, s'usen formes desdoblades o neutres com "les persones titulars".

Finalment, respecte a la vinculació amb objectius del Pla per la Justícia de Gènere 2016-2020, cal assenyalar que el text de la proposta de modificacions fa, en el seu preàmbul, una **vinculació explícita amb els objectius del Pla, fet que contribueix positivament a la visibilització de les desigualtats de gènere en l'àmbit d'actuació.**

5. VALORACIÓ A CÀRREC D'ORGANITZACIONS FEMINISTES I ENTITATS DE DONES

En la tramitació de la modificació d'aquesta ordenança no s'ha fet valoració per part d'organitzacions feministes o entitats de dones.

6. VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

A continuació es sintetitza la valoració dels diferents aspectes considerats, tot marcant amb color blau els més rellevants per a la valoració global de l'impacte de gènere.

⁶ Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.



| | Estimació de l'impacte de gènere | | | |
|--|----------------------------------|----------------------|------------------------------|--------------|
| | Reproductor de desigualtats | | Transformador de desigualtat | |
| | Molt negatiu | Lleugerament negatiu | Lleugerament positiu | Molt positiu |
| Vinculació amb objectius programàtics | | | X | |
| Llenguatge inclusiu i no sexista (Sí/No) | | | | X |
| Visibilització de diferències (Sí/No) | | | X | |
| Visibilització de desigualtats (Sí/No) | | | X | |
| Elements per revertir desigualtats (Sí/No) | | | X | |
| Previsió de resultats | falten dades | falten dades | falten dades | falten dades |
| Valoració a càrrec d'organitzacions feministes | - | - | - | - |

Atenent a aquestes valoracions, globalment es determina que l'aplicació del Projecte "Propostes de modificació de l'ordenança de prestacions patrimonials no tributàries de cementiris de Barcelona per a l'any 2020" és transformador de desigualtats de gènere, en grau lleugerament positiu.

| | Estimació de l'impacte de gènere | | | |
|--|----------------------------------|----------------------|------------------------------|--------------|
| | Reproductor de desigualtats | | Transformador de desigualtat | |
| | Molt negatiu | Lleugerament negatiu | Lleugerament positiu | Molt positiu |
| Propostes de modificació de l'ordenança de prestacions patrimonials no tributàries de cementiris | | | X | |

Feta aquesta valoració, en la secció següent s'aporten recomanacions per tal que l'Ordenança tingui un impacte que s'estimi més positiu des de la perspectiva de gènere.

7. PROPOSTES DE MILLORA I RECOMANACIONS

Les ordenances reguladores de prestacions patrimonials i serveis poden tenir un significatiu impacte sobre la població de la ciutat. No només duen a terme una assignació de recursos més o menys redistributiva sinó que alteren els incentius de la societat potenciant o desincentivant determinats hàbits i relacions socials. Així, unes ordenances municipals sensibles a les desigualtats de gènere poden contribuir a **avançar cap a la igualtat efectiva i ajudar a equilibrar les relacions de poder i a reduir la feminització de la pobresa**. Atenent a aquesta potencialitat, i en base a l'anàlisi exposada, es plantegen les següents recomanacions a l'actual formulació de les propostes de modificació de l'Ordenança per prestacions patrimonials dels serveis de cementiris:



- Quant a la participació de grups de dones o feministes en el procediment de tramitació de la modificació de l'ordenança, es suggereix organitzar una sessió conjunta en el procés de tramitació de les d'ordenances fiscals (durant el període d'informació pública), de forma que es puguin formular al·legacions o idees per millorar el text.
- Pel que fa a poder dotar de contingut les seccions 4.1 i 4.2 de l'informe, la manca de dades desagregades per sexe de les persones pagadores suposa un impediment per poder fer una anàlisi en profunditat i detall (si bé es valora positivament l'entrega per part de Cementiris de Barcelona, SA de les dades desagregades per noms de pila, per poder començar a treballar). Resoldre aquesta mancança és una prioritat per poder investigar de forma quantitativa la càrrega de les contraprestacions econòmiques en termes de gènere. Caldria poder **disposar del conjunt de dades desagregades per sexe** de les persones pagadores de les contraprestacions econòmiques, el gaudi d'exempcions i bonificacions, etc. per valorar l'impacte de gènere i poder proposar noves mesures o ajustos si fossin necessaris (veure el llistat de dades necessàries a la secció 4.3 del present document).
- Per tal de poder assolir un impacte de gènere encara més positiu (àmbit analitzat a la secció 4.3 de l'informe) tot seguit es plantegen un conjunt de recomanacions.
 - Atesa la seva potencialitat per revertir un desigual accés a recursos, caldria **fer més explícita la motivació de la igualtat de gènere per atorgar exempcions i bonificacions**. Caldria visibilitzar-la en comptes d'apel·lar a expressions genèriques, com ara que la motivació de la proposta sigui "que augmenti el nombre d'aquestes exempcions", sense major desenvolupament de la seva finalitat.
 - Finalment, s'insta a **estudiar, dins del marc normatiu aplicable, l'ampliació dels supòsits d'exempcions i reduccions vinculades a situacions de cura d'altres persones**, de gran rellevància des de la perspectiva de gènere. En particular, que s'incloguin les relatives a situacions de discapacitat, així com les de dependència encara que no es tracti de persones menors de 16 anys ni en situació de "gran dependència", que són les actualment contemplades.

Barcelona, 23 d'octubre de 2019



Sonia Ruiz García
Cap del Departament de Transversalitat de Gènere
Gerència Municipal

